

Uredništvo in upraviteljstvo v Ptuju
v gledališkem poslopiju.

Stajerc izhaja vsaki drugi petek,
datiran z dne naslednje nedelje.

Dopisi dobrodošli.

Rokopisi se ne vračajo in se morajo
najdalje do ponedeljka pred izdajo do-
tične številke vposlati.

Štajerc.

Posamezna številka velja v Ptuju za
celo leto K 1.— s poštnino K 1.20.
Za inserate uredništvo in upraviteljstvo
ni odgovorno.

Cena za oznanila za:

1 stran K 32.—, $\frac{1}{2}$ strani K 16.—
 $\frac{1}{4}$ strani K 8.—, $\frac{1}{8}$ strani K 4.—
 $\frac{1}{16}$ strani K 2.—, $\frac{1}{32}$ strani K 1.—
Pri večkratnem oznanilu posebno zni-
žana cena.

Štev. 11.

V Ptuju v nedeljo dne 1. junija 1902.

III. letnik.

Praznik svetega Rešnega Telesa.

Pred kratkim smo obhajali prelepi praznik pri-
hoda sv. Duha. Sveta katoliška cerkev pa nam je
podelila zopet krasen cvet, morda najlepši cvet, na-
polnjen z najslajšimi dišavami, namreč praznik sve-
tega Rešnega Telesa. „Ta je kruh, kateri je prišel
iz nebes . . . Kdor jè ta kruh, bo živel vekomaj!“
(Joan. VI. 59). Tako nas uči sveto evangelje. Po
božji vsegamogočnosti se je toraj spremenil kruh na
oltarji v sveto Rešno Telo, v meso in kri našega
Zveličarja. Sveta katoliška cerkev obhaja ta praznik
svetega Rešnega Telesa s procesijo zunaj cerkve, da
postavi bodi si po ulicah, bodi si zunaj v prosti na-
ravi postaje okinčane s cvetljicami, pri katerih po-
stajah se deli blagoslov. Toraj Kristus sam v podobi
kruha zapusti ta dan svoje bivališče, namreč taber-
nakel, in duhovnik blagoslavlja ž Njim v znamenju
križa zunaj cerkve verno ljudstvo, njive, vinograde,
vso našo imetje, vesoljni svet.

Krasno dejstvo velikanskega pomena! Stvarnik
nebes in zemlje je med nami, mi ga spremljamo v
procesiji po ulicah ali pa med bujno cvetočo naravo.

Dežela Šlarafan.

Ali vi moji dragi bralci „Štajerca“ veste, kje je
dežela Šlarafan? Ne, gotovo ne! Zato vam jaz hočem
povedati kje je, kako se pride v njo, in kaj se vse
godi v tej deželi. Dežela Šlarafan je tam neki za de-
vetim bregom, tri milje za tistim starim mostom, s
katerega je „Štajerc“ v Dravo lažnjivega klerikal-
nega potepuha po imenu „Fihpos“ šterbunknil.
Ta dežela je za same lenuhe! A vendar pa je težko
priti v njo. Kdor namreč hoče dospeti v to deželo,
mora poprej mnogo strpeti, pa kak lenuh bi morda
to že dosegel. Pred to deželo je namreč veliki breg,
kateri je s same tido kuhane prosene kaše. Ako to-
raj hoče kdo v to deželo si mora poprej napraviti
tunel ali luknjo v ta breg, in sicer s tem, da vso
kašo, katero iz te luknje izkoplje pojé. Tisti breg je
tri milje debel. Ako se človek čez ta breg preje, pride
v deželo „Šlarafan.“ Ta dežela je med vsemi deže-
lami na tem svetu najbolj bogata. Hiše so pokrite s
samimi medenimi poticami, a ploti okoli hiš so sple-

Katerega človeka ne pretrese dogodek tega blagoslova?
Kateri ne čuti blažene, tihe, mirne sreče v svojem še
morda tako razburjenem srcu?

Sivolaz starček in bela starka klečita pred okin-
čano postajo, tam zopet vidiš moža v najlepši dobi,
vidiš ženo, vitkega mladenča in cvetočo deklico! Vsi,
vsi gledajo zaupljivo tje gor k svojemu Odrešeniku
v monštranci.

»A bolj se sreče solnce sije,
Otrokom z lic in iz očes«

otrokom, kateri so se pač že zdavna veselili tega do-
godka, otrokom, ki so sami enaki nežnim cvetkam,
katere trosijo večnemu svojemu Ljubitelju na pot.
Oh srečni časi, srečni trenutki! Človek pozabi vso
preganjanje, vso sovraštvo, ker ljubezen Nebeškega je
premagala vsako srce.

Toda zares trenutki! zakaj burja nas potisne
zopet tje ven na bučeče valovje življenja, in morda
so našli vsi sklepi, vse obljube, katere smo storili v
teh trenutkih, dobra tla le v nedolžnih mladih prsah
navzočih otrok! Znabiti preganja kmalu potem sosed
sosedu, prijatelj prijatelja — brat brata! Znabiti na-
stopi žalibog marsikateri duhovnik, kateri je n o s i l pri

teni s samih klobas. V studencih tam ni vode, tem-
več najboljše vino, katero vsakemu teče samo od
sebe v usta, ako se le malo nagne k zvirnici. Na
drevju rastejo sami krapci in same žemlje. V potokih
teče mleko in z vrbja kaplejo toraj krapci
v potoke, tako, da si lahko vsaki kaj hitro
vzame mali zajuterk. Po mlakah in ribnikih ni žab,
temveč tam plavajo ribe, od katerih so nekatere ku-
hane, druge pečene, tretje zopet „spohane“. Te pri-
dejo same k bregu, tako, da si vsaki lahko z roko
vlovi, katero jesti hoče. Po zraku pa lečejo goske,
purani, race, kokoši, piščeta in pa golobi. Vse že pe-
čeno, samo treba ti je, ako si preveč len, da bi jih
lovil odpreti usta — in cmok! pa že imaš kako tako
pečenko pred zobmi. Po zemlji pa bežijo debele svinje
in pujski lepo rumeno pečeni. Vsaki ima v hrbet
zapičen nož in vilice, s katerimi si lahko, kdor hoče
odreže in napiči košček, ki mu je najbolj všeč. Po-
tem pa odbeži taka svinja drugemu na službo. Sir
tam raste kakor kamenje, obleka in črevlji, to le
tako samo leti z drevja. Samo en studenec je v tej

tem prizoru presvetega Odrašenika, povzročitelja vse ljubezni, že par uric pozneje, kot politični agitator napolnjen z — žgočim sovražtvom!

Brez vere je človek čoln, ki nima gesla, nima krmila in ravno ta dan, ravno trenutek omenjenega blagoslova, pač vsakemu pokaže, da je naša vera najboljša, pokaže vso nebeško ljubezen! Oh da mu le nebi pokazali poznejši časi, poznejše ure, človeškega zaslepljenega sovražstva!

Klerikalizmus in vera.

(Konec.)

Neumestno bi bilo tukaj razmotrivati še na dalje koliko od klerikalne moči povzročene krvi je teklo v dolgotrajnih verskih vojskah, katerih je trpela ena celo 30 let (1618 - 1648), in katere so upostošile malone do cela srednjo Evropo. Toraj pustimo to prelihanje krvi, pustimo pa tudi te temne čase, in pečajmo se raji s klerikalizmom novejših dni.

Cesar Jožef II., toraj pred našega svitlega cesarja samega, je bil, kakor pač vsi člani Habsburške vlade — saj si je že prvi, namreč Rudolf, izbral za vladno palico sveti križ — popolnoma katoliškega vernega duha. Mati njegova velika cesarica Marija Terezija, je skrbela svojemu sinu za najboljšo vzgojo, katero so imeli vsaj v njegovih mladih letih skoraj sami duhovniki v rokah.

Ta blagi knez se je peljal nekoč v svoji kočiji po deželi. Naenkrat izstopi iz kočije in pristopi k kmetu, kateri je ravno na polju oral. Knez reče kmetu naj le živino goni, on pa mu bode plužil. In zares je vrezal s plugom nekatere brazde. To je krasen dogodek v zgodovini naše cesarske rodbine.

Toraj slavni pred naše svitle cesarske hiše, najljubeznivši knez svojega časa, knez, kateremu se je v klanjala malone cela Avstrija in cela Nemčija, knez vzgojen v najsvitlejši dobi svetovne literature

deželi, v katerem zvira voda. Toda ta voda ima čudno moč. Ako na primer pije od nje kaka stara devica, ali pa kak star kruljev možak, glej ga no naenkrat se spreobrmeta, tako, da postaneta zopet mlada. Katerim pa samo pitje ne pomaga, ti še se pa morajo umiti v tej vodi, in ko se obrišejo, so mladi lepi in zdravi. V tej deželi je kratkočas sam doma. Tam se pleše, tam se hodi na lov, tam se igra in kvarta. Kdor tam svoj denar zakvarta, se mu trikrat tolko od države nazaj povrne. Kdor tam dela dolgove, ni se mu treba bati zaradi poplačila. Ako namreč ima obrok ali termin za leto dni, in mu ni mogoče dolga vrniti, mora mu ta, kateremu je on dolžan, dvakrat več dati nazaj zato, ker mu ni plačal dolga. Kdor v tej deželi nič ne dela, dobi za vsako uro pet kron, a kateri dosti laže, dobi za vsako laž en cekin. (Čuj! čuj! lenuhasti „Fihpos“, tukaj cvete za tebe koruza!) To pač mora vsaki v tej deželi paziti, da ne pokaže kake pameti, ali modrosti. Kakor namreč kdo pokaže kako modrost ali pamet, ga grozno trpinčijo. (Ljubi „Fihpos“! v tem si pač brez skrbi, ni ti treba paziti,

(književnosti), ta knez je ljubil kmeta toliko, da se je ponižal k njemu, in mu pomagal pri priprostem delu, pri oranju. A ni pomagal vrezati samo brazd temu kmetu, pomagal je v višjem pomenu orati vsem kmetom, s tem, da je napravil s kmeta, kateri je bil do tedaj hlapec plemenitnikov, prostega, mislečega človeka.

In čudno, ravno ta knez, največji ljubitelj priproste ljudstva in kmeta, ta knez, ki je bil navdušen za vse lepo in dobro, pobožen ud svete katoliške cerkve, knez kateremu se ne more niti pikica slabega v celem življenju predbacivati, ta knez je bil največji sovražnik — klerikalizma. Ko je zasedel svoj prestol, je bilo njegovo prvo delo, da je odrešil kmeta največjih pijavk, da je zaprl malone vse grozno bogate klostre. Kmetje! to je zgodovinska resnica, o kateri priča še dandanes dovolj samostanov, kateri se porablajo sedaj v druge državne potrebe, ali kareri so se deloma že spremenili v javna poslopja.

Pa na svetu je že tako, da vse kaj je lepo in dobro prehitro oh! prehitro mine! Tudi tega blagega človeka, svitlega ljubitelja ubogih trpinov, je zadela neusmiljena prerana — smrt. Ta veliki knez vesolne zgodovine, je rekel nekemu duhovno par dni pred svojo smrtjo: „Gospod vi radi zlažete pesmi, napravili mi bode na skorem mrtvaško pesem, a vodilne misli tej pesmi, pa naj bodejo: Umril je knez in on počiva tukaj, ki je želel vse najboljše za svoje podložne storiti, kateremu pa se je vse to preprečilo in uničilo!“

Ali ni imel prav? Poglejmo si dandanes zopet razmerje! Ljudstvo strada, a klostri imajo neizmerno bogatstvo, katero znaša milijone in milijone, a Jezus Kristus sam pa, je rekel ko je govoril o sebi „Sin človekov pa nima toliko, kamor bi položil svojo glava!“

Ker pa vem, da me marsikateri ne bodejo razumeti, pridenem še to le. Razločiti nam je strogo besede klerikalizem, duhovnik in vera. Naša vera so nauki Kristusovi, duhovniki so njihovi oznanjevalci,

tebe ne bodejo nigdar trpinčili!) Kdor rad dela v tej deželi in hoče marljiv, biti tega iztirajo. Kdor je najbolj len, ta postane minister, kdor se rad s klobasicami peča, ta postane vitez. Komu manjka v glavi eno kolo, ta je naenkrat hofrat, kdor pa ima zopet eno preveč, ta je deželni poslanec. Kdor misli samo na piti in na jesti, ta postane v tej deželi župnik, kdor pa je naposled tako neumen, da že čisto nič ne ve, tega časti vse, temu se izroči dragoceni diplom, postavi se mu tudi spomenik, on se imenuje „častni občan“. To je toraj dežela Šlarafan. Pa naj je pojdejo „Fihposovci“ iskat, ker je za take lenuhe stvarjena, mi „Štajerčevi“ ostanemo na Štajerskem!

Nekaj listov iz zgodovine kmetskega stanu.

(Spisal M. Kmetskakri.)

Dalje.

VII.

Iz prejšnjih poglavij pa še nikakor ne smete skle-